

גליון נ"ב

פרשת ויקהל
תשפ"ב

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְכֶם קֹדֶשׁ שַׁבָּתוֹן לַה'

מלקות בלבד. הנכנס למקדש בטומאה חייב כרת בידי שמים. לעומת זאת המחלל שבת (בעדים ובהתראה) חייב סקילה בידי בית דין שהיא המיתה החמורה ביותר.

ובנוסף, יהודי המחלל שבת בפרהסייה הריהו מומר לכל התורה כולה (עירובין סט). ואילו ביחס למקדש לא נאמר כן אף אם חילל קדושתו בפרהסייה. ויש להבין מה פשר חומרתה של השבת לעומת הקמת המקדש וקדושתו?

מיישב זאת הגר"א נבנצאל שליט"א, נאמר בגמרא (ברכות נה.) "אמר רב יהודה אמר רב, יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ". דהיינו, בצלאל ידע להשתמש בשמות הקודש שנבראו בהן שמים וארץ, ובהם בנה את משכן ה'. נמצא אם כן שעשיית המשכן הינה כבריאת שמים וארץ בזעיר אפנין, ומכיוון שאף בבריאת העולם קבע הקב"ה מנוחה ביום השבת, על אחת כמה וכמה בבניית המשכן שהוא מעיין

אמרת למר גייטס - ניסיונו לשכנעו, ואפילו זרקנו לעברו הון כסף, אבל הוא לא היה מוכן לזוז מ'שמירת השבת' שלו. כשמר גייטס שמע את הדברים הוא היה אחוז הערכה והתפעלות ואמר, 'זה מה שקורה כשיש לך ביד משהו שאפילו כסף לא יכול לקנות'. (היא שיחת).

משה רבינו יורד מהר סיני ביום הכיפורים לאחר קבלת הלוחות השניים, הוא מכנס את עם ישראל כדי לצוות אותם על עשיית המשכן, ואומר להם "אלה הדברים אשר ציוה ה' לעשות אתם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון" (שמות לה, א-ב). וקשה, הרי הוא בא כעת לצוות עליהם את הקמת המשכן, ומה הקשר שבין המשכן לשבת?

מבאר רש"י: "הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינה דוחה את השבת". כלומר, אמנם המשכן הינו המקום המקודש ביותר, מקום המקדש והמאחד בין עם ישראל להקב"ה. אך אין בנייתו דוחה שבת, עם כניסת השבת צריכה המלאכה להיפסק לחלוטין.

נמצאנו למדים ששמירת השבת חמורה היא מבניית מקום המשכן לשכית קדשו.

גם העונש של מחלל שבת גדול לאין ערוך מהמחלל את קדושת המקדש. שהרי הנותן אבן מהמזבח או מן העזרה חייב

ר' קיווי ברנהרד, יהודי יליד דרום אפריקה כתב ספר בשם 'גמולוגיה'. שמו של הספר מלמד על תוכנו - מה אנחנו יכולים ללמוד מ-'נמרים' בהקשר העסקי, כיצד לצוד רווחים בכלכלה הגלובלית הקשה. הספר הפך להיות רב מכר, והפך את קיווי לאחד המרצים המבוקשים ביותר בעולם בתחום זה. [אולי הוא כתב ספר זה בהשראת דברי ר' יהודה בן תימאי "הוי עז ננמר" וכו'] יום אחד קיבל קיווי טלפון ממזכירת לשכת המרצים, והזמינו אותו להגיש את נאום הפתיחה בכנס חשוב של החברה העולמית 'מייקרוסופט'. בעלי חברות מכל העולם עתידים להיות שם, כולל המיליארדר מספר אחד בעולם ביל גייטס בכבודו ובעצמו. אפילו בשביל קיווי, זו הייתה הזדמנות עצומה.

את המשך הסיפור מתאר קיווי: "בעיון מהיר בלוח השנה ראיתי שהתאריך המדובר יוצא בשבת. מיד הודעתי למוזכיה שמכיוון שזה יוצא בשבת אין ביכולתי להגיע ולאנאום, כי כפי שאתם יודעים אני לא עובד בשבת.

לא עובר רגע קט ואני מקבל טלפון מג'ון - אחד הסמונכל"ם הבכירים של מייקרוסופט, הוא מציע לי סכום מופרז עבור הנאום. אחר ססירבתי הכפיל הלה ושילש את הסכום עד שלבסוף אמר - 'אשלח לך את הצ'ק ואתה תמלא אותו'.

ואני משיב לו בניחותא - 'ג'ון, זה לא קשור לכסף. זה קשור ל'שמירת השבת', ובעד כל הון שבעולם לא אוכל להגיע ולנאום בעיצומה של השבת'.

הטלפון נטרק. בלית ברירה מייקרוסופט שינו את תאריך הכנס ליום ראשון כדי שיקווי יוכל לנאום.

כעבור מספר חודשים מקבל קיווי טלפון מאותו סמונכל"ל של מייקרוסופט, והוא משתף אותו במעשה שהיה, זה עתה שהה עם ביל גייטס במטוסו הפרטי יחד עם קבוצה של מנהלים בכירים. הם דיברו על קיווי ועל הכנס, ודנו על כך שלא הצליחו לגרום לו להשתתף בתכנית בשבת כי הוא 'שומר שבת'.

ניכר שיוצאים 'מלפני משה'

"וַיֵּצְאוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה". (שמות לה ב) שמעתי ווארט נאה מדודי פמ"מ מגיד המישרים הרה"ג ר' שלמה מילר שליט"א:

יש להקשות, הרי הפסוק בתחילת הפרשה כבר כתב "ויקהל משה", כלומר: אנחנו כבר יודעים שבני ישראל היו לפני משה, ולמה נכתב שוב הדבר שיצאו "מלפני משה"? אומר ר' שלמה: כאשר רואים אנשים שיכורים ההולכים ברחוב, כל אדם מבין שהם יצאו מ'בית מרוח', כיוון שככה נראים אנשים שיוצאים מ'בית מרוח'. וכן "פועל בניין" שגורא כמו "פועל בניין" כל אחד יודע שהוא יצא מעבודת בנייה.

וזה ביאור הפסוק "ויצאו מלפני משה" שהיה ניכר עליהם שהם יוצאים 'מלפני משה'... בן ישיבה, אברך, ילד, צדיק, להיראות בכל הילוכו, שיגו, ושיחו שהוא יוצא מלפני משה...

ובמצב כזה מתקיים בו דברי הגמ' (יומא פז.) "כדנתיא, ואהבת את ה' אלהיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר."

פרשת שקלים - מטבע של אש!!!

כתב רש"י: "(ד"ה זה יתנו) - 'הראה לו כמין מטבע של אש'. והנה רבו גם רבו הביאורים ודברי ההתעוררות בעניין 'המטבע של אש'. וקראתי השנה ביאור מחזק ומעורר מהגה"צ ר' צבי מאיר יוליברג שליט"א:

משה רבינו נתקשה היאך יוכל מי שעניו ודל (עני בדעת, כתובות ס"ח) להיות שותף בבניית המשכן והשראת השכינה - 'ושכנתי בתוכם' וכל הנכלל בה, על ידי 'מוחצית השקל' [שהו מראה על חצי ופרוטה]??

הראה לו הקב"ה "מטבע של אש", כלומר: על ידי שבוער בפנימיות האמיתית של כל יהודי ויהודי אש של השתוקקות ורצון אמיתי - למלאות רצון אבינו שבשמים, בכך זה אפילו שהם במצב של דלות ונותנים רק מחצית - בכך זה מגיעים לדרגה הנשגבה של 'ושכנתי בתוכם בך ישראל'.
ודבר זה חיזוק עצום לדורינו אנו, דרא בתראה, שאנו "טרודים סחופים ומעוררבים" (לשון החת"ם יז"א) כאשר "שרי הטומאה והקליפות משוטטים בארץ" (לשון החת"ם יז"א), ואנו תמיהים מה אנחנו יכולים בכדי להגיע להראת השכינה, התשובה היא: שצריכים "מטבע של אש" - אש של השתוקקות ואמבטי רותחת' לאבינו שבשמים, וככה בעז"ה נזכה ל"תחינה עניינו בשוכר לציון ברחמים"...

ר' אמוות של הלבנה הרב דוד מטיאם

do548432274@gmail.com

לברך ולצאת מבלי לשמוע זימון

שאלה: היה יושב בסעודה, ורוצה לצאת קודם גמר הסעודה, האם רשאי לברך ולצאת מבלי לשמוע זימון?

תשובה: לכתחילה אין לברך מבלי לשמוע זימון אפילו אם שאר המסובים עדיין לא גמרו סעודתם, ועיין במקורות.

מקורות: עיין שולחן ערוך (ס"ו ר' ס"א) שדלושה שאכלו כאחד, אין האחד רשאי לברך ולצאת בלא זימון אפילו לא גמרו השנים האחרים סעודתם אלא צריך הוא להמתין עליהם עד שיגמרו סעודתם [אלא אם כן יתרוצו להפסיק באמצע סעודתם ולענות לו לזימון], אמנם הב"ח חולק על זה ודעתו דאין חיוב זימון על עד שישגמרו כל השלושה סעודתם ועל כן קודם שגמרו השנים רשאי האחד לברך בפני עצמו ולצאת. ועיין משנ"ב (ס"ק ה') שכל האחרונים חולקים על הב"ח ודעתם בהשולחן ערוך דכל שהתחילו לאכול יחד מיד חל עליהם חובת זימון, אמנם כתב המש"ב שאם היה הדבר נחוץ מאוד שנוגע להפסד ממון וכדומה אפשר שיש להקל להאחד לברך בפני עצמו קודם שגמרו סעודתם ולצאת עי"ש [אך כבר גמרו סעודתם אלא שאינם מברכים מיד, אין האחד רשאי לברך ולצאת עד שיזמנו אפילו היה הדבר נחוץ מאוד].

עצה שלא להתחייב בזימון

שאלה: כיצד יעשה מי שהוזמן לסעודה ואין יכול להמתין עד סוף הסעודה?

תשובה: מצאנו כמה עצות בפוסקים עיין במקורות.

מקורות: עצה אחת כתבו הפוסקים שיתחיל סעודתו [ויאכל כזית] קודם שיתחילו שאר המסובים לאכול או שימתין מלהתחיל הסעודה עד אחר שיאכלו המסובים הכיזית הראשונה, דמאחר ולא התחיל הסעודה עמהם רשאי הוא לגמור סעודתו קודם האחרים ולברך ולצאת מבלי לשמוע זימון, דכל שלא התחיל עמהם וגם לא גמר עמהם אין חל עליו חיוב זימון כמבואר במשנ"ב ס"ק קצ"ג ס"ק י"ט [אכן אם לא בירך מיד עד שגם האחרים גמרו לאכול הרי זה נתחייב בזימון אפילו שלא התחיל עמהם]. עצה נוספת מצאנו בפוסקים (עיין אגרו"מ ח"א ס' נ"ו) שיאמר קודם שיטול ידיו שאין הוא מתכוון להצטרף לקביעות עם שאר המסובים ואז יוכל לברך ללא זימון, מיהו מדברי האגרו"מ (שם) משמע דאין לסמוך על זה אלא אם כן יש לו צורך והכרח לצאת כגון שמאחרים הסעודה עד שעה מאוחרת מאוד והוא צריך לקום מוקדם עי"ש. ועיין אחרות רבינו (ח"א בהוספות) שסיפר הגר"ק שליט"א ששאל את מרן החזון איש זצ"ל [בעת שלמד בבישיבה], כשאוכל על שולחן אחד עם עשרה בחורים וגמר לאכול ורוצה ללכת ללמוד האם צריך להמתין להם כדי לזמן בעשרה, והשיב החזון איש שיהא בדעתו בעת שנטול ידיו שלא להצטרף עם עשרה רק עם שלושה, ויעשה זימון עם שלושה, ושאל הגר"ק אם כן גם זימון בשלושה יכול לבטל ע"י עצה זו, והשיב החזון איש זימון בשלושה אין דבאי לבטל. [מיהו מעיקר הדין גם החזון איש מודה שניתן להשתמש בעצה זו גם לזימון שלושה עיין שו"ת ישא יוסף ח"ב ס' מ"ט].

בריאת העולם, שהשבת תישמר בנייתו ולא יחללוהו. (וכע"ז מביא הרב פינקוס בשם ה'נפש החיים').

שם נוסף אפשר לומר בביאור חומרת קדושת השבת יותר מקדושת המקדש, המקדש הינו מקום להשראת שכנה, מקום המסוגל לקרבת אלוקים. אולם קרבה זו איננה בלעדית לעם ישראל, שכן אמר הנביא ישעיה (נ.ז.) "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים". ואכן במשך ההיסטוריה פקדו נציגים מכל אומות בבית המקדש להתפלל ולהביא קורבנות. כמו שאמר שלמה המלך (מלכים א', ח, מאמ"ב) "וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל... ובהתפלל אל הבית הזה". וכל כך לעמו? כיון שגם אומות העולם הבינו שיש בורא לעולם, אלא שטעו בחשבם שאת העולם הזה נתן לכוחות אחרים בעלי כוחות מיוחדים. את התפיסה הזו ניפץ בית המקדש מקום השראת שכינתו, להראות לכל העולם את חפץ הקב"ה להשרות שכינתו בעולמו. לשם כך ביקש שלמה המלך לאפשר לגויים לבוא אל בית האלוקים ולהתפלל.

אולם השבת אות היא בין הקב"ה לעמו בלבד, כפי שנאמר בפסוק (שמות לא, יג) "אך את שבתתי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדרתכם לדעת כי אני ה' מקדשכם", ומבאר רע"ד, לדעת - האומות בה, כי אני ה' מקדשכם. כלומר, השבת מיוחדת היא לישראל, להודיע לעולם את חובת הקב"ה לעמו ולא לאומות העולם.

המדרש (שמות רבה כה, יא) ממשיך משל בהקשר לכך "אם יבואו עובדי כוכבים וישמרו את השבת, לא דיים שאין מקבלים שחר... משל למלך יושב ומטרונא (המלכה) יושבת עמו, העובר ביניהם חייב מיתה". כלומר, ברית כרותה היא בין הקב"ה ובין ישראל "לעשות את השבת לדורותם ברית עולם" (שמות לא, טו). ברית זו היא כ'ברית נישואין' בין חתן וכלה, ומעצם טיבעה היא דורשת צנעה, ולפיכך אסור שזר יתערב בה.

לעם ישראל ישנה שייכות בלעדית על השבת, ובכך מתבטאת הייחודיות של כנסת ישראל. ואמנם כל המצוות מצביעות על הבחירה המיוחדת שהקב"ה בחר בנו מכל האומות, אך בחירה זו מקבלת מימד עמוק יותר במתנת השבת שניתנה לנו.

זו היא חשיבותה העילאית של שבת קודש, יום בו אנו שובתים מכל מלאכה, ובכך אנו מסלקים מעצמנו כל שליטה בעולמו ומעבירים אותה חזרה לאדון העולם בעל הכוחות כולם, שהוא לבדו הוא.

מ"ה למעשה? ??
יום זה - יום ה'שבת קודש' הוא יום שבו הקב"ה מתייחד איתנו, בניו אוהביו, חובה עלינו להחזיק בו בידוד... ומה זה יחוד עם ה', דברים המשמחים את הקב"ה, לימוד תורה, תפילות, שירות ותשבחות, תהילים, הרבות אהבה ואחוה. זה יחוד אמיתי וקרבה ייחודית להשי"ת...

שלוקח וגזל פרנסתו ממנו, והבית אברהם סיפר לו כל העובדא של ר' דוד זעלצער, אך הלה במקום לשאוב החיזוק הנצרך מהעובדא, שאל את הבית אברהם; **ומה היה בסוף? הצאצאים היה לר' דוד פרנסה? והבית אברהם הסביר לו באופן שייבן שבדאי היה לר' דוד פרנסה, אך זה לא נקודת העובדא, רק נקודת העובדא היא שהיה יהודי בדרגא כזו אז ס'איזו איהם נעגאנגען אין לעבן (-שהלך לו בחיים) ויחיה באמת עם המציאות האמיתית של 'אין עוד מלבדו' ויתעלה באמונה ובטחון כרצון אבינו שבשמים, ואם הרגיש שחסר לו בזה היה זה אצלו צרה גדולה מאד מאד, הרבה הרבה יותר מכל איבוד הפרנסה שלו, והבית אברהם הוסיף אז שבזכות זה זכה שהיסוד העובדה ז"ע היה חתנו וזכה לצאצאים שהיו גאונים וצדיקים גדולים ז"ע.** ואף שמוכן מאד שכל העובדא של ר' דוד זעלצער ז"ע היא מדרגות גדולות מאד, מכל מקום יש מזה חיזוק עצום להרגיש עד היכן הדברים מגיעים וכמה רצון אבינו שבשמים שנסתדל מאד מאד להתעלות יותר ויותר ב'השבות אל לבבך'.

לעברו בכל לבבכם
התחזקת בעבודת הלב - זו תפילה

שיוותי ה' לנגדי תמיד

כתב הרב שטזנר שליט"א: (שיח תפילה, עמ' טו) בזמן התפילה צריך לשבת או לעמוד במקום אחד ולא להסתובב אנה ואנה, משום שאין זה דרך ארץ, להסתובב בזמן שמתפלל. ואף שמעיקר הדין מותר לומר את הברכות ופסוקי דזמרא כשהולך בדרך, זה מיירי כשצריך ללכת בדרך, מותר להתפלל כך כדי שלא לבטל מתפילות. אבל כשגב להתפלל לפני השי"ת אין זה דרך ארץ 'להסתובב' בזמן שמשבח אותו ית', וכן אין זה כבוד לקדושת בית הכנסת. ועוד. שזה עלול להפריע למתפללים האחרים. מספר הגה"צ ר' דן סגל שליט"א (מסילת ישרים) עם ביאור 'חובת האדם' עמ' תפט): באחד הימים התפללתי בטבריה בבית כנסת של עדת הספרדים. והתפעלתי מהנהגה שלהם, איך שהם נוהגים כבוד בבית הכנסת.

היה שם אדם שבתפילה לא עמד במקום אחד, אלא הוא הסתובב כל הזמן והלך הלך וחזור לאורך הקיר האחורי. ניגש אליו הגבאי ואמר לו: רבי יהודי, פה זה בית כנסת! תפסיק ללכת הלך ושוב. אותו אדם תמה ושאל: והרי אני לא מפריע לאף אחד, מה אתה רוצה ממני? ענה לו הגבאי: זה בית כנסת! ובבית כנסת צריך להתנהג בכבוד! מורנו המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל הבחין פעם באחד הבחורים בישיבה, כשהוא יושב ומניח רגל על גבי רגל. המשגיח זצ"ל נחרד: הקב"ה מלוא כל הארץ כבודו! ואיך אפשר לשבת כך? ידוע שהמשגיח זצ"ל בעצמו, לא השעיף את גבו על גב הכסא אף פעם. יש אומרים שהוא עשה כן בשביל לשבור עצלות. אבל ר' אלחנן הרצמן מביא בספרו 'מופת הדור' (הליכותיו ואמרתיו של מרן המשגיח זצ"ל), שהמשגיח לא נהג רק משום 'עצלות', אלא כי הוא לא היה מסוגל לשבת ולהישען לפני המלך! משום כך הוא הסיר את גב הכסא, כדי שאף פעם הוא לא ישב בצורה כזאת. (עמ' ט).

במצב שפל מאד, [וקשה לחזור על כל הלשונות החריפים של ר' דוד זעלצער שהשפיל עצמו על המצב השפל שלו כיון שהרגיש שאין ה'השבות אל לבבך' אצלו כמו שצריך להיות], והלעכוויטשער האיר אצלו אור גדול מאד של התעלות באמונה ובטחון ואור גדול מאד של 'השבות אל לבבך' על 'אין עוד מלבדו' וכך חזר לביתו ושוב לא היה לו שום צער כאשר ראה קונים נכנסים לחנותו של המתחרה. כעבור תקופה נסע שוב אל הלעכוויטשער ז"ע ותינה צרתו שעל אף שאין לו כבר צער לראות קונים נכנסים לחנותו של המתחרה, מכל מקום הבחין בעצמו שכאשר רואה קונים נכנסים לחנויות אחרות של יהודים יש לו שמחה על מה שיש ליהודים פרנסה, ואילו כאשר רואה קונים נכנסים לחנותו של המתחרה שלו אין לו אותה שמחה, ושוב האיר לו הלעכוויטשער אור גדול מאד של התעלות באמונה ובטחון ואור גדול מאד של 'השבות אל לבבך' על 'אין עוד מלבדו' עד שהרגיש כבר אותו שמחה כאשר ראה קונים נכנסים לחנותו של המתחרה כמו שהיה לו כשנכנסו קונים לחנויות אחרות של יהודים. וכשהיה הבית אברהם ז"ע בירושלים עיה"ק תובב"א בשנת תרפ"ט הגיע יהודי לפניו לקונן שיש לו המתחרה

בה אנו רחוקי
מעשה מוזק באמונה ובטחון

מה עושים כשהמתחרה פותח עסק מולך???

ר' דוד זעלצער חותנו של היסוד העבודה ז"ע, עסק לפרנסתו במכירת מלח בעיר, יום אחד הגיע מתחרה ופתח גם כן חנות של מלח בעיר, ובהיות שהייתה חנות חדשה עם מחירים נמוכים עברו רוב הקונים שלו לחנות החדשה. להזכיר עצמו שיש לו צרה גדולה מאד, ומהו הצרה, **הצרה אינה מה שמפסיד פרנסתו, אלא הצרה היא שכאשר רואה קונים נכנסים לחנותו של המתחרה יש לו משהו צער, ואם היה האמונה והבטחון שלו כראוי לא היה לו שום צער, וכיון שיש לו צער נמצא שאין לו האמונה והבטחון כראוי, ואין אצלו ה'השבות אל לבבך' על 'אין עוד מלבדו' כמו שצריך וכיון שכן נמצא שכל האידישקייט (-היהדות) שלו נמצא**

<p>עלון השבוע: כהודיה לה' על בריאותו האיתנה של ילד החלאקה' ניגח וחכים אלימלך אסרף נ"י, ולזכותו. זכור אביו ואמו לגדלו לתורה לחופה ומעשים טובים, ולרוות ממנו ומכל יוצ' ח' רוב נחת רקדושה. חלק קטן נטרם לע"נ: משה בן חנוס תורת. וזוהו רחל ונת נוכר תורת.</p>	<p>חבורת "מעין עולם הבא" [ג' רפים במסכת שבת] צה - צז</p>	<p>ניתן להרשם לקבלת העלון במייל a0548496676@gmail.com ככל ענייני העלון ניתן לפנות ל- 0548496676</p>	<p>דרוש תרומות להרפסת העלון ניתן לתרום כנדורים פלוס בקופת 'עלי באר' הנצחה שבועית - 150 ש"ח מצוה רבה וחיובי הרבים להדפיס מהמייל ולהלך בבתי כנסת.</p>
--	---	---	--